

ДОКЛАД

по чл. 22, ал. 2 от НОМИОВ към цялостната предварителна оценка на въздействието на проекта на Закон за държавните помощи

1. Описание на проблема или въпросите, които се уреждат с проекта на нормативен акт

Проектът на Закон за държавните помощи (ЗДП) е приет на първо четене на 1 март 2016 г. от 43-тото Народно събрание с консенсус от 84 гласа (общо гласували 85, 1 въздържал се). Следствие Указ № 59 на Президента за разпускане на 43-тото Народно събрание и насрочване на нови парламентарни избори, се налага законопроектът да бъде отново включен в законодателната програма на Министерския съвет за периода 1 януари – 30 юни 2017 г.

В настоящия проект на ЗДП са отразени всички бележки, в т.ч. от правно и техническо естество, постъпили в 43-то Народно събрание между първо и второ четене, от експертна работна група с представители на Министерството на финансите и Народното събрание.

Промяната в действащия ЗДП е наложена поради следните причини:

1) Основната редакция на действащия ЗДП е от 2006 г., респ. влиза в сила от 01.01.2007 г. и понастоящем не отразява развитието на режима по държавните помощи на европейско ниво. Действащият ЗДП е терминологично и процедурно остарял спрямо въведените нови моменти в европейските правила по държавните помощи, в т.ч. необходимостта да се осигури по-добро правоприлагане и да се защитят правата на трети страни в областта на държавните помощи. С оглед необходимостта от усъвършенстване и подобряване на процедурите и взаимодействието между страните в процеса на предоставяне на държавна помощ, от момента на планирането ѝ до момента на предоставянето ѝ, едновременно със засилване на контрола при нейното разходване съобразно целта ѝ, се налага техническо и правно прецизиране и осъвременяване на нормите на действащия ЗДП.

2) Проведеният от Европейската комисия (ЕК/Комисията) процес по модернизация на правилата по държавните помощи в периода 2012-2014 г., развитието в практиката на ЕК и тълкуванията на Съда на ЕС в областта на държавните помощи следва да намерят отражение в националното правоприлагане.

Съгласно европейското законодателство по държавните помощи предоставянето на държавна помощ следва да бъде ефективно, ефикасно и прозрачно, както и за него да бъдат изпълнени критериите за стимулиращия ефект. Последните се определят съобразно установените правила в съответния акт от законодателството на Европейския съюз, въз основа на който се предоставя помощта. Това налага необходимост в ЗДП да бъдат въведени базови принципи, които следва да бъдат съобразявани при предоставянето на държавни и минимални помощи. Също така се налага и необходимост от изграждане и поддържане от всеки администратор на помощ на достатъчен капацитет за планиране, разработване, уведомяване, управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни и минимални помощи. Модернизираните правила по държавните помощи и развитието в практиката на ЕК и тълкуванията на Съда на ЕС в областта на държавните помощи водят до необходимост от разширяване функциите на министъра на финансите с оглед предоставяне от него на методологически указания и предприемане на мерки за развитието и усъвършенстването на режима и за осигуряването на прозрачност на държавните помощи. Поражда се и необходимост от изграждане и поддържане на система за наблюдение и координация на държавните помощи на централно, областно и общинско ниво. Необходимо е и подобряване на контролния ред по отношение предоставянето на държавни помощи. Съществуващият такъв към момента неправомерно изисква контролът да се осъществява пряко от министъра на финансите, с което е налице неприложимост на същия, предвид наличието на правен конфликт, определен от функциите на министъра на финансите в качеството му едновременно на контролиращ и администриращ орган.

3) Необходимост от преодоляване на национална нормативна празнота в процедурите по съдебно производство по оспорване на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ,

както и за нарушения на българското законодателство и правото на ЕС при предоставянето на държавни помощи и минимални помощи чрез въвеждане на разпоредби от Известието на Комисията относно прилагането на законодателството за държавната помощ от националните съдилища (ОВ, 2009/С 85/01) и Регламент (ЕС) № 2015/1589 на Съвета (ОВ L 248 от 24.9.2015 г.) в законопроекта.

Производството пред съда е важен механизъм за правна защита за конкурентите и други трети страни, засегнати от предоставянето на неправомерна държавна помощ. Към момента липсва национален правен механизъм за недопускане предоставянето на неправомерна и несъвместима помощ на национално ниво. Това налага необходимост от разработването на ясни съдебнопроцесуални правила, съответно имплементиране на европейската съдебна практика и подобряване на процедурите за предоставяне на „добра“ помощ.

4) Необходимост от създаване на национален механизъм за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ и възстановяване на неправилно използвана държавна помощ с цел осигуряване изпълнението на Решение на ЕК № С(2014)6207 от 05.09.2014 г. относно държавната помощ, отпусната на предприятия при сделките за замяна на горска земя държавна собственост срещу горска земя частна собственост, с което решение държавната помощ е обявена за неправомерна и несъвместима с вътрешния пазар, поради което държавата следва да предприеме мерки тази помощ да бъде възстановена в пълен размер заедно със съответните лихви.

В действащия ЗДП е налице нормативна празнота, свързана с липсата на ред (при аналогични случаи на посоченото по-горе Решение на ЕК за възстановяване) за гарантиране на незабавното и ефективно възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ, респ. минимална помощ, съгласно изискванията на европейското законодателство по държавните помощи. Поради това е необходимо да бъде разработен специален ред за установяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ от страна на администратора в случаите, когато лицата получатели на помощта, видът и размерът на получената от тях помощ не са предварително определени в Решение на ЕК. Създава се необходимост на национално ниво да бъде имплементиране изразената позиция на ЕК, респ. Съда на Европейските общности, представена в „Известие на Комисията към ефективно прилагане на решенията на Комисията, разпореждащи на държавите членки да възстановят неправомерна и несъвместима помощ“ (ОВ С 272 от 15.11.2007 г.). Наличието на разработен и действащ такъв ред ще даде възможност в случаите на предоставена неправомерна и несъвместима държавна помощ, както и неправилно използвана такава, за които има Решение на ЕК за възстановяване, пазарната ситуация да бъде незабавно и ефективно възстановена към момента преди предоставянето на помощта.

Отчитайки горепосоченото, с проекта на ЗДП ще се усъвършенстват и прецизират практиките, наложени от изискванията на европейските регламенти и практиката на ЕК и Съда на ЕС в областта на държавните помощи. Независимо, че предложеният проект на ЗДП концептуално не изменя съществуващия към момента ред, съобразно разпоредбите на чл. 11, ал. 1 от Закона за нормативните актове, и с оглед важността и броя на предложените изменения и допълнения се наложи разработването на изцяло нов законопроект и отмяна на действащия. В този смисъл, предложеният законопроект запазва съществените моменти от действащия ЗДП, а именно общите положения, правомощията на министъра на финансите и на министъра на земеделието и храните, същността на процедурите, обменът на информация и координация. Същевременно с проектозакона се въвеждат и конкретизират важни и значителни по обхват и съдържание процедури, свързани с модернизиранията от ЕК правила по държавните помощи през периода 2012-2014 г. и развитието в практиката на ЕК. Прецизира се националното законодателство и по отношение на дефиниции, съобразени с тълкуванията на Съда на ЕС в областта на държавните помощи.

2. Заинтересовани страни

- Министерството на финансите;
- Министерството на земеделието и храните;

- ЕК;
- администраторите на помощ;
- получателите на държавна и/или минимална помощ;
- трети заинтересовани страни, в т.ч. конкуренти от всички области на обществени отношения в Република България.

Броят на заинтересованите страни (администратори на помощ, получатели на държавна и/или минимална помощ, трети заинтересовани страни) не би могъл да бъде определен, тъй като всяко едно лице – публичен орган или публично предприятие, би могло да бъде потенциален администратор на помощ, а по отношение на получателите на държавна и/или минимална помощ – потенциално такива биха могли да бъдат всички лица (юридически и физически), които извършват икономическа дейност.

Статистика относно броя на потенциалните администратори на помощ и броя на потенциалните бенефициенти на държавна или минимална помощ не се води и поддържа в Република България.

По отношение броя на третите заинтересовани страни и предвид това, че такива биха могли да бъдат конкуренти от всички области на обществени отношения в Република България, приблизителен брой за тях също не би могло да се посочи.

3. Цели, които се поставят при регулирането на обществените отношения с проекта на нормативен акт, представени по конкретен и измерим начин, с времеви график за постигането им

Подобряване на правоприлагането в областта на държавните помощи и финансовата дисциплина при предоставянето и разходването на публичен ресурс - очаква се да бъде постигната в краткосрочен план с влизането в сила на новия ЗДП.

За постигането на тази основна цел се прилагат следните подходи (подцели): :

1) Терминологично прецизиране на настоящия ЗДП и практическо прецизиране на процедурите в него.

Чрез терминологичното и практическото прецизиране и осъвременяване на нормите на действащия ЗДП се цели **по-голяма яснота** за правоприлагащите от гледна точка на произтичащите за тях **задължения и отговорности**, свързани с режима по държавните помощи. Освен това, се цели повишаване на разпознаваемостта и информираността на всички заинтересовани страни във връзка с правилата по държавните помощи. Например, чрез допълването на хипотезите, в които даден субект би могъл да бъде администратор на държавна или минимална помощ, последният по-лесно ще се разпознава като такъв.

2.1) Гарантиране по-високо качество на процесите по планиране, разработване, уведомяване, управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни и минимални помощи от страна на администраторите на помощ.

Във връзка с модернизиранията правила в областта на държавните помощи се налага да бъде повишен административният капацитет на администраторите на помощ на централно, областно и общинско ниво. Това води до необходимостта от въвеждането на редица мерки, чрез изпълнението на които да се постигне следното:

- мерките за подпомагане, които се планират и разработват от администраторите на помощ да бъдат в пълно съответствие с приложимото законодателство по държавните помощи, респективно да се предоставят „добри помощи“;

- бенефициентите на държавна и/или минимална помощ да бъдат информирани от администраторите, че са получатели на такава помощ, респ. за задълженията и отговорностите, произтичащи за тях от законодателството по държавните помощи;

- оценка на ефекта от прилагането на дадена мярка за подпомагане и предприемане на следващи действия.

2.2) Подобряване на механизма по координацията и контрола върху държавните помощи:

- по-голяма яснота относно отговорностите и задълженията на всички страни, включени в този процес - чрез усъвършенстване и прецизиране на процедурния ред по координация и контрол на държавните помощи;

- ускоряване на процедурата по постановяване на решение от страна на ЕК – чрез осигуряване на възможност за определяне като високоприоритетни конкретни мерки, които ЕК да разгледа с предимство;

- преодоляване на слабост в действащия ЗДП, свързана с липсата на ефективно действащ контролен ред по отношение предоставянето на държавни помощи. По този начин след извършена проверка и констатирано нарушение при предоставянето на държавна и/или минимална помощ, ще е налице ефективен механизъм за налагане на санкции спрямо нарушителите на законодателството по държавните помощи. Това ще доведе до подобряване правоприлагането на режима в областта, респ. предоставяне на помощи в съответствие с приложимото законодателство по държавните помощи.

3) Усъвършенстване на процедурите в националното съдебно производство във връзка с оспорването на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ:

- създаване на механизъм за правна защита на интересите на заинтересованите страни от предоставянето на неправомерна и несъвместима помощ - чрез разписването на ясни съдебнопроцесуални правила и имплементиране на национално ниво на европейската съдебна практика в тази област. Поради липсата на такъв механизъм към настоящия момент се затруднява недопускането на предоставяне на неправомерна и несъвместима помощ. Чрез усъвършенстване на процедурите в националното съдебно производство ще се постигне ефективно прилагане на правилата по държавните помощи от националните съдилища. Освен това заинтересованите страни ще бъдат информирани за съществуващите средства за правна защита в случаи на нарушение на законодателството по държавните помощи, както и относно практическото прилагане на това законодателство;

- по-стриктно прилагане на правилата по държавните помощи от администраторите при предоставянето от тяхна страна на помощ, респективно предоставяне на „добри помощи“.

4) Подобряване на правоприлагането в областта на държавните помощи чрез въвеждане на специален ред за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна или минимална помощ и неправилно използвана помощ:

- осигуряване на възможност за незабавно и ефективно изпълнение на постановените от ЕК решения за възстановяване - чрез разписването на специален ред за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ и неправилно използвана помощ;

- по-бързо възстановяване на пазарната ситуация към момента преди предоставянето на икономическото предимство за конкретен/ни бенефициент/и – чрез въвеждането на процедурен ред за установяване на получателите на неправомерна и несъвместима или неправилно използвана помощ, както и вида и размера на получената от тях помощ. Освен това, колкото по-бързо бъде възстановена дадена помощ от нейния получател, толкова по-малък ще бъде размерът на лихвата, която той ще изплати за ползването от него неправомерно предимство.

4. Варианти за постигане на заложените цели, вкл. вариант „Без действие“

1) Вариант 0 – Без действие от страна на държавата, при условие че законопроектът не бъде приет

При условие, че предложеният законопроект не бъде приет, ще продължи да бъде прилаган действащият ЗДП, който е непълен и остарял спрямо развитието на европейското законодателство в областта на държавните помощи. Едновременно с това ще остане нормативната празнота, която е налице, по отношение на ограничаване възможностите за публичните органи и трети заинтересовани страни да защитават интересите си в хода на съдебното производство.

Потенциалните рискове от ограничаване хипотезите на съдебното производство за публичните органи и трети страни по отношение защита на интересите им от предоставянето на неправомерна и незаконосъобразна държавна и минимална помощ са:

- изкривяване на пазара във връзка с изкуствено създадено икономическо предимство;

- невъзстановяване от бенефициентите, вкл. и на лихвата, за неправомерно ползвано икономическо предимство;

- ограниченост на хипотезите за защита на засегнатите интереси от публични органи и трети страни.

При неприемане на настоящия законопроект ще е налице и липса на национален правен ред, по който незабавно и ефективно да бъде изпълнено решение на ЕК за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ. Освен това ще е налице слабост в координационния и контролния механизъм във връзка с държавните помощи.

2) Вариант 1 – С действие от страна на държавата, при условие, че законопроектът бъде приет

Предложеният законопроект не въвежда допълнителни регулаторни и нерегулаторни действия от страна на държавата. Същият води до подобряване, усъвършенстване и прецизиране на националното законодателство по отношение на процедурите и практиките в областта на държавните помощи, наложени от проведения от ЕК процес по модернизация на правилата по държавните помощи в периода 2012-2014 г., изискванията на европейските регламенти, развитието в практиката на ЕК и тълкуванията на Съда на ЕС в областта на държавните помощи. При предприемането на този вариант, с цел преодоляване на посочените по-горе проблеми, налагащи промяната в действащия ЗДП, в проекта на нов ЗДП са въведените следните основни нови моменти и процедури:

- Допълнено и прецизирано е понятието за „администратор на помощ“ – целта е да се обхване освен общия случай на помощ, предоставена от конкретен публичен орган, и случаите, когато помощта се предоставя с решение на администратор, колегиален орган на публичноправна организация или публично предприятие, на които са делегирани функции;

- Предвидени са нови задължения за администраторите на помощ, произтичащи от модернизиранията правила по държавните помощи – последваща оценка на въздействието от прилагането на мерките за подпомагане; информиране на получателите и осигуряване на съответствие на всеки индивидуален случай с условията на схема за помощ; изграждане и поддържане на достатъчен капацитет по планиране, разработване, уведомяване, управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни и минимални помощи;

- Въведен е ред, който дава възможност с решение на Министерския съвет да се определят като високоприоритетни конкретни мерки, които ЕК да разгледа с предимство с цел ускоряване на процедурата по постановяване на решение от страна на ЕК;

- Подобен е контролът по прилагането на режима по държавните помощи, като за целта съставянето на актове за установяване на нарушенията и наказателните постановления ще се извършва от длъжностни лица на АДФИ по реда на ЗДФИ. По този начин, освен подобряване на контролния механизъм ще се гарантира и подобряване правоприлагането на режима, като ще се отделят контролните от методологическите функции на министъра на финансите, респ. на министъра на земеделието и храните;

- Въведени са изцяло нови разпоредби за съдебното производство по оспорване на акт за предоставяне на държавна или минимална помощ, както и за нарушения на българското законодателство и правото на ЕС при предоставянето на държавни и минимални помощи, при съобразяване с разпоредбите на Известието на Комисията относно прилагането на законодателството за държавната помощ от националните съдилища (ОВ, 2009/С 85/01) и Регламент (ЕС) № 2015/1589 на Съвета (ОВ L 248 от 24.9.2015 г.). Основните моменти са насочени към: създадена е уредба, допускаща националният съд да може да се обърне към ЕК за изразяване на становище относно приложимостта и валидността на акт на орган на ЕС или на съществуваща и/или одобрена схема за държавна помощ или минимална помощ или да се произнесе с решение за установяване на съвместимост на дадена мярка за помощ с вътрешния пазар, вкл. да може да отпрати преюдициално запитване до съда на ЕС относно тълкуване на разпоредба от правото на ЕС или тълкуване относно валидността на акт на органите на ЕС;

- Въведен е процедурен ред за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ или минимална помощ, както и неправилно използвана помощ, който отразява тълкуванията на Съда на ЕС и развитието в практиката на ЕК в тази област. В проекта на новия ЗДП е въведено задължение за администратора на помощ за установяване на размера и лицата, получатели на неправомерна и несъвместима държавна помощ, в случаите когато с решение на ЕК те не са предварително определени.

Не се очаква приемането на законопроекта да доведе до потенциални рискове, включително при възникване на конкретни съдебни спорове, тъй като разпоредбите по съдебното производство не създават допълнителни основания за инициране на нови съдебни производства, извън съществуващия правен ред, а водят до подобряване на правоприлагането и защита правата на трети страни. Разпоредбите по съдебното производство в новия ЗДП не разширяват обхвата на случаите за възникване на съдебно производство, а допълват хипотезите и спецификите към случаи, касаещи само актове по държавните и минималните помощи.

5. Количествено и качествено измерение на всички значителни икономически и/или социални, и/или екологични въздействия най-малко за следващите три години, водещи до разходи, включително директни, за заинтересованите страни, за отделни икономически и социални сектори и/или групи предприятия – за една година, в левове и/или в други мерни единици, позволяващи съпоставяне за всеки от вариантите по т. 4

По отношение на Вариант 0 – не е приложимо, тъй като не би могло да се предвиди броя на случаите на неправомерно предоставена държавна или минимална помощ.

По отношение на Вариант 1 - не е приложимо: предложеният проект на акт няма да доведе до допълнителни публични разходи, тъй като оптимизира съществуващата система.

6. Количествено и качествено измерение на всички значителни икономически и/или социални, и/или екологични въздействия най-малко за следващите три години, водещи до ползи, включително директни, за заинтересованите страни, за отделни икономически и социални сектори и/или групи предприятия – за една година, в левове и/или в други мерни единици, позволяващи съпоставяне за всеки от вариантите по т. 4

По отношение на Вариант 0: не е приложимо, тъй като при предприемане на този вариант няма да има икономически, социални и/или екологични ползи.

По отношение на Вариант 1:

Ползите от приемането на този вариант се изразяват в следното:

- Подобро правоприлагане и предоставяне на законосъобразни помощи при използването на национален и европейски финансов ресурс. Определянето на потенциален брой на законосъобразно предоставени помощи не е приложимо, това е отговорност на всеки един администратор на помощ и подобна статистика не се води;

- Подобрена финансова дисциплина в публичния сектор, намален фискален риск като цяло и намален риск от нередности и корекции - потенциалното общо положително икономическо въздействие не може да се оцени надеждно количествено, тъй като не може да се предвидят потенциалните случаи на неправомерна и несъвместима помощ.

Съобразно посоченото по-горе, не е възможно да се определят парични и непаричните изрази на ползите при прилагането на Вариант 1.

7. Промяна в административната тежест по отношение на заинтересованите страни за всеки от вариантите, включително в случай на нови регулаторни режими и регистри

По отношение на Вариант 0: не е приложимо, тъй като се запазва настоящото положение.

По отношение на Вариант 1:

С проекта на акт не се създават нови регулаторни режими, тъй като основно се прецизират и актуализират координационни процедури между субекти на публичното право. С проектозакона се въвеждат специфични процесуални правила, свързани с допълване на

процедурите по съдебни производства при оспорване на актове за предоставяне на държавни помощи и на минимални помощи и по констатирани нарушения на националното законодателство и европейското право за предоставяне на държавни помощи.

Предвижданите промени в действащите процедури и въвеждането на нови (възможности по правоприлагането за администраторите и получателите на помощ, произтичащи от модернизиранията правила по държавните помощи, в резултат на което в бъдеще административната тежест за тях ще намалее; промяна в реда на контрола по прилагането на режима по държавните помощи, като за целта съставянето на актове за установяване на нарушенията и наказателните постановления ще се извършва от длъжностни лица на АДФИ по реда на ЗДФИ; нови разпоредби във връзка със съдебното производство по оспорването на акт за предоставяне на държавни или минимални помощи, както и за нарушения на българското законодателство и правото на ЕС при предоставянето на държавни и минимални помощи; процедурен ред за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна и минимална помощ, както и неправилно използвана помощ) ще доведат до намаляване на административната тежест в бъдеще за всички заинтересовани страни поради следното:

Присмането на проектозакона ще способства за подобряване процеса на планирането, разработването, управлението и контрола на мерки за държавна и минимална помощ. В резултат на това ще се разработват и прилагат мерки за подпомагане с по-високо качество. По този начин се очаква да се намали административната тежест за физическите и юридическите лица – получатели на помощ, както и да се облекчи практическото изпълнение на мерките от страна на получателите и администраторите на помощ.

С проекта на акт не се създават нови регистри и не се засяга принципа на функциониране на съществуващите такива.

8. Негативни (разходите) и положителни (приходите) въздействия за всяка от заинтересованите страни, за всеки от вариантите по т. 4

По отношение на Вариант 0:

Негативни въздействия за:

Министерството на финансите

Няма да има негативни икономически и/или екологични въздействия от неприемането на проекта.

Министерството на земеделието и храните

Няма да има негативни икономически и/или екологични въздействия от неприемането на проекта.

ЕК

Няма да има негативни икономически и/или екологични въздействия от неприемането на проекта.

Администраторите на помощ

Няма да има негативни икономически и/или екологични въздействия от неприемането на проекта.

Получателите на държавна и/или минимална помощ

Няма да има негативни икономически и/или екологични въздействия от неприемането на проекта.

Трети заинтересовани страни, в т.ч. конкуренти от всички области на обществени отношения в Република България.

Няма да има негативни икономически и/или екологични въздействия от неприемането на проекта.

Социалните негативни въздействия се изразяват в следното: ограничаване хипотезите на съдебното производство за публичните органи и трети страни по отношение защита на интересите им от предоставянето на неправомерна и незаконосъобразна държавна и минимална

помощ. Тъй като не би могло да се предвиди броя на случаите на неправомерно предоставена държавна или минимална помощ, *количествено представяне на социалните негативни въздействия от неприемането на проекта не би могло да бъде определено.*

Положителни въздействия за:

Министерството на финансите

Няма да има положителни икономически, социални и екологични въздействия от неприемането на проекта на ЗДП.

Министерството на земеделието и храните

Няма да има положителни икономически, социални и екологични въздействия от неприемането на проекта на ЗДП.

ЕК

Няма да има положителни икономически, социални и екологични въздействия от неприемането на проекта на ЗДП.

Администраторите на помощ

Няма да има положителни икономически, социални и екологични въздействия от неприемането на проекта на ЗДП.

Получателите на държавна и/или минимална помощ

Няма да има положителни икономически, социални и екологични въздействия от неприемането на проекта на ЗДП.

Трети заинтересовани страни, в т.ч. конкуренти от всички области на обществени отношения в Република България.

Няма да има положителни икономически, социални и екологични въздействия от неприемането на проекта на ЗДП.

По отношение на Вариант 1:

Негативни въздействия за:

Министерството на финансите

Няма да има негативни икономически, социални и/или екологични въздействия от приемането на проектозакона.

Министерството на земеделието и храните

Няма да има негативни икономически, социални и/или екологични въздействия от приемането на проектозакона.

ЕК

Няма да има негативни икономически, социални и/или екологични въздействия от приемането на проектозакона.

Администраторите на помощ

Няма да има негативни икономически, социални и/или екологични въздействия от приемането на проектозакона.

Получателите на държавна и/или минимална помощ

Няма да има негативни икономически, социални и/или екологични въздействия от приемането на проектозакона.

Трети заинтересовани страни, в т.ч. конкуренти от всички области на обществени отношения в Република България.

Няма да има негативни икономически, социални и/или екологични въздействия от приемането на проектозакона.

Положителни въздействия за:

Министерството на финансите

Няма да има положителни екологични въздействия от приемането на проекта на ЗДП.

Министерството на земеделието и храните

Няма да има положителни екологични въздействия от приемането на проекта на ЗДП.
ЕК

Няма да има положителни екологични въздействия от приемането на проекта на ЗДП.

Администраторите на помощ

Няма да има положителни екологични въздействия от приемането на проекта на ЗДП.

Получателите на държавна и/или минимална помощ

Няма да има положителни екологични въздействия от приемането на проекта на ЗДП.

Трети заинтересовани страни, в т.ч. конкуренти от всички области на обществени отношения в Република България

Няма да има положителни екологични въздействия от приемането на проекта на ЗДП.

За всички посочени горе заинтересовани страни положителните икономически и социални въздействия от реализирането на варианта се изразяват в следното:

-В резултат от приемането на законопроекта ще се подобри правоприлагането и финансовата дисциплина при разходването на национален и европейски ресурс, а това ще доведе до предоставяне на законосъобразни помощи при използването на тези ресурси и увеличаване на правната сигурност за страните в процеса. Изискванията към администраторите на помощи за гарантиране на капацитет по планиране, разработване, уведомяване, управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни и минимални помощи, осигуряват правомерността на процесите. Подобряването на координацията и контрола върху държавните помощи ще има положително въздействие върху всички засегнати лица (публични органи, администратори и получатели на помощ), определящи правилното разходване на публичните ресурси. Осигуряването на ред за незабавно и ефективно изпълнение на решенията на ЕК за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ ще доведе до възстановяване пазарното състояние, което е съществувало преди предоставянето на помощта. По този начин се премахва пазарното предимство към получателя на държавна помощ, което той е получил неправомерно.

Следва да се има предвид, че законосъобразното предоставяне на държавни и минимални помощи е отговорност на всеки един администратор на помощ. Поради това не би могло да се определи потенциален брой на законосъобразно предоставени помощи.

-Подобряването на правоприлагането по държавните помощи ще доведе до ефект, подобряващ финансовата дисциплина в публичния сектор при използването на национален и европейски финансов ресурс по различните мерки за подпомагане. Също така, предоставянето на законосъобразни помощи ще доведе до снижаване на фискалните рискове като цяло и намаляване риска от нередности и корекции.

Следва да се има предвид, че потенциалното общо положително икономическо въздействие не може да се оцени надеждно, тъй като не може да се предвидят потенциалните случаи на неправомерна и несъвместима помощ.

9. Сравнение на вариантите въз основа на изчисленията и данните по т. 5-8

Видно от посочената по-горе информация (в т. 5-8), при Вариант 0 не бе могло да се определи потенциален размер на разходите в резултат от неприемането на законопроекта, тъй като не би могло да се предвиди броя на случаите на неправомерно предоставена държавна или минимална помощ. Докато предприемането на Вариант 1 няма да доведе до допълнителни публични разходи, тъй като проектът на нов ЗДП оптимизира съществуващата система. Освен това, в следствие на Вариант 0 няма да има икономически, социални и екологични ползи. Докато в случай че проектозаконът бъде приет (Вариант 1), ще се подобри правоприлагането в областта на държавните помощи и предоставянето на законосъобразни помощи, което от своя страна ще доведе до подобрена финансова дисциплина в публичния сектор, намален фискален риск като цяло и намален риск от нередности и корекции. При Вариант 0 няма да има промяна в административната тежест, тъй като се запазва настоящото положение. Докато при Вариант 1, в резултат от приемането на законопроекта ще се разработват и прилагат мерки за подпомагане с по-високо качество, поради което административната тежест за всички заинтересовани страни

ще намалее. Ако проектът на ЗДП не бъде приет (Вариант 0), хипотезите на съдебното производство за публичните органи и трети страни по отношение защита на интересите им от предоставянето на неправомерна и незаконосъобразна държавна и минимална помощ ще бъдат ограничени. Освен това ще е налице слабост в координационния и контролния механизъм във връзка с държавните помощи и липса на национален процедурен ред за незабавно и ефективно изпълнение на решение на ЕК за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ. Докато при предприемане на Вариант 1, ще се подобри правоприлагането, ще се преодолее нормативната празнота от гледна точка на съдебното производство, реда за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна или минимална помощ и неправилно използвана помощ, контролът върху законосъобразното предоставяне и разходване на публичен ресурс, което ще доведе до разработването и прилагането на мерки за подпомагане с по-високо качество, респ. до предоставяне на законосъобразни помощи.

10. Обобщение на резултатите от проведените консултации, съгласно раздел V на НОМИОВ, включително на основните въпроси, приетите предложения и обосновка за неприетите становища и предложения на заинтересованите страни

Проведени са следните консултации по проекта на акт:

- междуведомствено съгласуване преди внасяне за заседание на Министерския съвет на 27 януари 2016 г.:

- отразени са всички постъпили бележки от органите на държавната администрация. За Министерството на земеделието и храните – предвид това, че е посочено като заинтересована страна по проекта на акт, прилагаме обобщена таблица с постъпилите от него предложения и мотивите за тяхното (не)приемане (Приложение 1);

- заинтересовани страни извън държавната администрация - Висш съдебен съвет/Комисията по правни въпроси - съгласували проектозакона без бележки;

- в рамките на експертна работна група с представители на Министерството на финансите и Народното събрание – отразени са всички бележки от правно и техническо естество, постъпили в 43-то Народно събрание между първо и второ четене.

11. Препоръчителен вариант и обосновка към него въз основа на сравнението на вариантите

В резултат на изложената по-горе информация и направеното сравнение на вариантите за действие в т. 9, препоръчваме да бъде предприет Вариант 1 поради следните причини:

Чрез приемането на законопроекта ще бъдат преодолени горепосочените проблеми и ще се постигнат описаните цели. Общият положителен ефект при предприемане на Вариант 1 се изразява в това, че ще се създаде правна среда, която да възпрепятства незаконосъобразното разходване на публичен ресурс, нарушаването на ДФЕС, както и ще се увеличи правната сигурност за страните в процеса. Други положителни ефекти от приемането на законопроекта са:

- Осигуряване на правомерност на процесите - вследствие изискванията към администраторите на помощ за гарантиране на капацитет по планиране, разработване, уведомяване, управление, докладване и контрол на предоставянето на държавни и минимални помощи;
- Ще се подобрят координацията и контрола върху държавните помощи, което ще има положително въздействие върху всички засегнати лица (публични органи, администратори и получатели на помощ, трети лица);
- Ще се осигури възможност за незабавно и ефективно изпълнение на решенията на ЕК за възстановяване на неправомерна и несъвместима държавна помощ, така че да се възстанови пазарното състояние, което е съществувало преди предоставянето на помощта;
- Предоставяне на законосъобразни помощи при използването на национален и европейски финансов ресурс. Това ще доведе до ефект, подобряващ финансовата дисциплина в

публичния сектор и до снижаване на фискалните рискове като цяло и намаляване риска от нередности и корекции;

- Предложеният проект на акт няма да доведе до допълнителни публични разходи, тъй като оптимизира съществуващата система;
- В резултат от приемането на проектозакона няма да има икономически, социални и екологични негативни въздействия.

12. Препоръчителен срок за извършване на последваща оценка на въздействието

Последваща оценка на въздействието е подходящо да се извърши най-рано през 2022 г., и след издаване на препоръки от Европейската комисия за промяна в правоприлагането на режима по държавните помощи в следващия програмен период 2021-2026.

Приложение: Обобщена таблица с постъпилите от Министерството на земеделието и храните предложения и мотивите за тяхното (не)приемане

.....
ВЕСЕЛА ДАНЕВА
ДИРЕКТОР НА ДИРЕКЦИЯ
„ДЪРЖАВНИ ПОМОЩИ И РЕАЛЕН СЕКТОР“
МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Обобщена таблица с постъпилите от Министерството на земеделието и храните предложения и мотивите за тяхното (не)приемане

Предложение	Приема/не приема предложението	Мотиви
1. По отношение на обхвата и приложното поле на закона не е уреден въпроса за „предприятия в затруднено положение“.	Не се приема	Законът регулира обхват по отношение на видове помощи и мерки за помощ (държавна и минимална), не регулира видовете предприятия.
2. В чл. 8, ал. 1 и чл. 9, ал.1 след думите „горското стопанство“ следва да се добави „и ловното стопанство“.	Приема се	Навсякъде в законопроекта е добавено, тъй като предложението касае и други норми от законопроекта.
3. В чл. 10, ал. 1 предлагаме да се създаде второ изречение: „Администратор на помощ в земеделието, развитието на селските райони, горското стопанство и рибарството са лицата, които прилагат/предоставят тази помощ“. Съответно ал. 5 на разпоредбата да отпадне.	Не се приема	Не са ясни мотивите за предложеното и съответно текстът е неясен. Нещо повече текстът по ал.5 беше предложен от МЗХ в етапа на предварителното съгласуване. В този смисъл съдържанието на предложението влиза в противоречие с текстовете в чл.10.
4. Обръщаме внимание, че разпоредбите на чл. 39, ал. 1 и ал. 3 не са приложими за някои видове държавни помощи в областта на земеделието, като тези предоставяни под формата на данъчни облекчения. Например: преотстъпването на авансови вноски за корпоративен данък на земеделските стопани по схема „Помощ за инвестиции в земеделски стопанства чрез преотстъпване на корпоративен данък“ зависи от спазването на предвидените в Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО) изисквания, чието изпълнение е предмет на последващ контрол от страна на Националната агенция за приходите. При неизпълнение на някое от приложимите условия, преотстъпеният данък подлежи на възстановяване заедно със съответните лихви. Поради това считаме, че спецификата на схемата не предполага администраторът на държавна помощ в случая министъра на земеделието и храните, съгласно § 42 от ПЗР към ЗИД на ЗКПО	Приема се по принцип	От една страна данъчните облекчения не следва да се считат за изключение от общия ред по ДОПК. Данъчните облекчения са специален инструмент за предоставяне на държавна помощ, поради което са подчинени изцяло на правилата по държавните помощи. Освен това, установяването на публични задължения от страна на администратора е само по отношение на неправомерно получена минимална помощ или помощ, освободена от задължение за уведомяване с акт на Съвета или Европейската комисия или когато решението на ЕК не индивидуализира получателите на помощ. Редът е за издаване на публичния акт е по реда на АПК, като изпълнението на акта е по ДОПК. С допълненията в АПК се предвижда и установяване от съда, което не изисква намеса на административен орган. От друга страна в чл.10, ал.5 е налице възможност администраторът на помощ да възложи част от

<p>(Обн. - ДВ, бр. 95 от 2009 г.) да установи публично вземане по реда на чл. 166, ал. 2 и ал. 3 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.</p>		<p>функциите си на друг.</p>
<p>5. В ал. 3 след думата „храните” предлагаме да се добави „с изключение на случаите, когато издател на акта е съответния министър”.</p>	<p>Приема се</p>	<p>Разпоредбата е допълнена в съответствие с предложението в текста на чл. 39, ал. 3 от проектозакона.</p>
<p>6. Обръщаме внимание, че държавен фонд „Земеделие” предоставя държавни помощи, като правоотношенията с подпомаганите лица се уреждат с договори. Съответно в чл. 27, ал. 5 от Закона за подпомагане на земеделските производители (ЗПЗП) е предвидено, че „Вземанията на Разплащателната агенция, които възникват въз основа на административен акт, са публични държавни вземания и се събират по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Вземанията на Разплащателната агенция, които възникват въз основа на договор, са частни държавни вземания и се събират от Националната агенция за приходите. Съгласно чл. 162, ал. 2, т. 8 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс публични държавни вземания са тези за недължимо платените и надплатените суми, както и за неправомерно получените или неправомерно усвоените средства по проекти, финансирани от предприсъединителните финансови инструменти, оперативните програми, Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, европейските земеделски фондове и Европейския фонд за рибарството, Инструмента Шенген и Преходния финансов инструмент, включително от свързаното с тях национално съфинансиране, които възникват въз основа на административен акт, както и глобите и другите парични санкции, предвидени в националното законодателство и в правото на Европейския съюз.</p>	<p>Бележката е принципна</p>	<p>Първата посочена хипотеза не противоречи на разпоредбите на законопроекта. Във втората хипотеза считаме, че разпоредбата относно РА е обща, но когато вземанията представляват държавна помощ, ще се прилага специалната разпоредба на законопроекта относно публичния характер на вземанията. Посочените текстове от проектозакона не влизат в противоречие с текстове по ДОПК и ЗПЗП. Вземанията на разплащателната агенция, които възникват въз основа на административен акт, са публични държавни вземания и се събират по реда на ДОПК. Вземанията, които възникват въз основа на договор, са частни държавни вземания и се събират от НАП.</p>

<p>В тази връзка възниква колизия между разпоредбите на чл. 39 и чл. 40 от проекта на Закон за държавните помощи, разпоредбата н чл. 162, ал. 2, т. 8 от ДОПК и чл. 27, ал. 5 от ЗПЗП.</p>		
<p>7. В чл. 40, ал. 5 и чл. 53, ал. 5 накрая да се добави „с изключение на случаите, когато съответния министър е администратор на помощта”.</p>	<p>Приема се</p>	<p>Чл.40, ал.5 е съответно допълнен.</p>
<p>8. По отношение на административнонаказателните разпоредби, в които са предвидени наказания за виновните длъжностни лица е необходима редакция, тъй като не става ясно кои длъжностни лица или всички длъжностни лица от експерта до министъра, които съгласуват определен акт ще бъдат наказвани с глоба. Администраторът на държавна помощ лично ще носи отговорност за неизпълнение на нормативно установени задължения. Административнонаказателната отговорност е лична. Не става ясно виновните длъжностни лица от съответната администрация за какво ще носят отговорност след като нямат нормативно установено задължение по Закона за държавните помощи и как ще се разграничат по отношение умисъл и непредпазливост действията и бездействията им. Административно нарушение е това деяние (действие или бездействие), което нарушава установения ред на държавното управление и е извършено виновно - умишлено или непредпазливо.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Изискването за наличие на вина в административнонаказателното производство предполага и индивидуализирането на конкретното виновно лице. В случая не би могло да се предполага наказуемост на всички служители от експертите до министъра.</p>
<p>9. ПРЕДЛОЖЕНИЕ: В закона да се предвиди с правилника за неговото прилагане да се уреди администрирането от българска страна на системите SANI и SARI</p>	<p>Приема се по принцип</p>	<p>Администрирането е уредено в чл. 16, ал. 1 и 2 от законопроекта и предвижда това да е с наредба на министъра на финансите, предвид динамиката в материята.</p>